

людину, яка постраждала за свою віру. Непомітно йде переакцентуація з культу Христа на культ Богородиці (символ християнської “берегині”).

1. Історія релігії України: у 10 т. / Редкол.: ... А.Колодний (голова) та ін. – К.: Укр. центр духов. культури, 1996 – 1998. – Т.2: Українське православ'я /За ред. Цірюцького. – 1997. – 376 с.
2. Вошняк С.М., Голянич М.Ю., Робін О.А. Філософська думка України: імена та ідеї. Івано-Франківськ: Обласний ІПО, 1996. – 87 с.
3. Історія релігії України: у 10 т. / Редкол.: ... А.Колодний (голова) та ін. – К.: Укр. центр духов. культури, 1996 – 1998. – Т.1: Дохристиянські вірування; Прийняття християнства /За ред. Б.Ломовика. – 384 с.
4. Введення християнства на Руси / Ін-т філософії АН СРСР; отв. ред. А.Д.Сухов. – М.: Мысль, 1987. – 302 с.

## ОСОБИСТІСНІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНЦЕПЦІЇ НООСФЕРИ В.ВЕРНАДСЬКОГО

*Віталій Надурак.*

*У курс. філософський факультет.*

*Науковий керівник – Голянич М.Ю.,*

*кандидат філософських наук, доцент.*

Ім'я Володимира Івановича Вернадського – одного з найвизначніших науковців ХХ ст. нарешті позбувається численних штампів та перекручень і постає перед нами у всій своїй космічній величі. Своїми ідеями і узагальненнями він належить до тих вчених-мислителів всесвітньої значущості, які настільки випередили час, що лише сьогодні людство починає осягати колосальність їхніх прозрінь і передбачень

Особливої актуальності набуває проблема особистісних та етичних аспектів концепції ноосфери В.Вернадського. Його концепція стала вінцем наукової творчості, узагальненням минулого і передбаченням майбутнього. Ноосфера (від гр. “ноос” – розум) – це нова оболонка Землі, що твориться на основі біосфери, яка, переробляючись науковою думкою Ното Sapiens, переходить у свій якісно новий стан.

Значне місце в концепції ноосфери В.Вернадського посідає людство як ціле і кожна людська особистість зокрема, адже вони є невід'ємною частиною біосфери і, активно впливаючи на неї, сприяють розвитку ноосфери. Людина виявляється тим “містком”, через який і завдяки якому відбувається перехід біосфери в ноосферу. Адже, як ми пам'ятаємо, основною силою, що сприяє такому переходу, є наукова думка. А вона, в свою чергу, з'являється у світі тільки завдяки людині, її свідомості, розуму і без неї існувати не може. Таким чином, на думку Вернадського, особистість слід розглядати як явище планетарного масштабу.

З виходом особистості на планетарний рівень пов'язана проблема нової етики – етики ноосфери. Вчений вважав, що до її створення призведе розвиток самої наукової думки: “Границі кладуться новою етикою, як ми далі побачимо, з науковим процесом зв’язаної” [2, с.191]. Ця так звана “нова етика” стосується поведінки вченого та, зрештою, й кожної людини в ноосфері. Слід зазначити, що Вернадський був одним з перших вітчизняних мислителів, які висунули питання про етику науки, та, зокрема, проблему “особистої етики” науковця, проблему відповідальності за свої наукові відкриття. Більш ніж півстоліття тому він писав: “Питання про моральну сторону науки, незалежно від релігійного, державного чи філософського прояву моралі, для вченого стає на порядок дня..., і з ним доведеться все більше і більше рахуватись. Раз виникле в науковому середовищі і незадоволене почуття моральної відповідальності за те, що відбувається, та переконаність вчених у своїх реальних можливостях на можуть зникнути на історичній арені без спроб свого здійснення” [3, с.520]. Наукова думка, яка формує ноосферу, повинна одухотворитись, гуманізуватись, без чого неможливо зняти ту небезпеку, яку наука здатна принести людству, оволодіваючи силами природи, але не маючи при цьому духовної етичної основи.

Майбутнє за людиною, яка стане мірою екологічності, мірою гуманного ставлення до планетної екосистеми та до космосу, яка буде свідомо слідувати принципам етики вседності.

Теорія ноосфери В.Вернадського – це геніальне прозріння, сповна осягати яке ми тільки починаємо. Вона, безперечно, є надзвичайно гуманістичною, оскільки особистість розглядається, як явище планетарного масштабу, в зв’язку з чим на неї накладається нова відповідальність – відповідальність за долю планети і людства. Вона повинна керуватись принципами нової етики – етики вседності, і вже сьогодні це питання виходить на провідні позиції в розвитку людської цивілізації.

1. Барякін В. В.І. Вернадський про ноосферу: Напрями сучасного дослідження // Філософська та соціологічна думка. – 1993. – №3.
2. Вернадський В.І. Размышления натуралиста. Книга 2. Научная мысль как планетное явление. – М., 1987.
3. Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста. – М: Наука, 1988.
4. Ярошевский М.Г. В.И Вернадский: личностное начало ноосферы: [Проблемы гуманистической психологии: к 125 летию со дня рождения] //Психологический журнал. – Т.9, №5.